

Avui en dia prop de **mil milions de persones viuen en barraques**, aixecades de manera precària a les voreres de les vies de tren, als barrancs o als vessants de les muntanyes. **A Occident aquest fenomen és gairebé residual, però engreixa a passes de gegant a la resta del món**

Barraquisme, mediocritat i indolència

Text: **Andreu Mir** Fotos: **Reuters/Laura Morral**

Solidaris

El pas dels dies ho ha confirmat. L'eclosió d'aquesta nova era encetada en el segle passat ha incorporat una multitud de mutacions en el *modus vivendi* dels habitants del planeta. No debades s'han modificat rols socials, s'han incubat nous interessos econòmics i polítics, han irromput novedoses dinàmiques culturals i, en efecte, hem vist néixer nous escenaris, fins aleshores desconeguts. Entre el compendi de novetats hi apareix l'acceleració que ha palesat el fenomen urbà aquests darrers temps.

Tant és així que la humanitat ha decidit aplegar, deixar enrere la ruralia i instal·lar-se a la ciutat tot amb vista a avançar en el seu camí. Dit això, no cal oblidar que a hores d'ara l'estat de maduresa assumit per aquesta obsessiva tendència urbanita no és el mateix a tots els continents. Així, mentre que Europa i Amèrica (sobretot, EUA i Canadà) ja estan urbanitzades, Àfrica i Àsia estan immerses encara en una fase de creixement exponencial. Precisament, en aquestes dues regions l'enquistament de l'èxode rural, unit als increments de la natalitat i a l'arribada desmesurada de refugiats han fet d'alguns d'aquests

suburbis vertaderes clavegueres laberíntiques. El sociòleg Zygmunt Bauman dibuixa amb encert aquests espais amb un parell de paraules: "immensos sementers de problemes globals".

Sigui com sigui, la virulència de les xifres dona comptes de la magnitud de la qüestió; de fet, actualment més de 1.000 milions de persones sobreviuen en barraques al món, barraques que en algunes ciutats arriben a abraçar més d'un 40% dels seus habitants -valgui com a exemple algunes ciutats de l'Índia, com ara Puna-. Amb tot, girar la mirada cap a l'endemà no implica res més que xafogor i angoixa. En aquest sentit, algunes previsions malthusianes prediquen que en només dos decennis la població resident a aquests indrets fregarà els 2.000 milions de persones a la Terra.

De seguida, la banalitat obliga a qüestionar-se qui gestiona aquests nierons de mediocritat. Tanmateix, parlem d'espais els quals solen ser propietat de l'Administració (voreres de vies de tren o carreteres, vessants de muntanyes, barrancs, etc.) que són ocupats espontàniament sens cap tipus de suport legal. Emperò, tot i ser àrees de titularitat pública, qui marca el destí de les ciutats de barraques són les màfies. Thierry Paquot, filòsof francès, emfatitza en un dels seus darrers

Dones marroquines durant el desallotjament del nucli de Cañada Real.

2.000
milions

El nombre de persones que viuen en barraques va a l'alça L'ONU calcula que d'aquí a l'any 2020 els mil milions de persones que viuen arreu del món en barris de barraques es duplicarà.

treballs sobre el pes que moltes d'aquestes bandes han assumit en aquests suburbis, suburbis on segons aquest observador han absorbit progressivament tasques pròpies de l'Administració; subministren aigua o electricitat als habitatges de la zona, "lloguen" barraques als nouvinguts, recapten impostos, etc.

Endemés de la marcada jerarquia, l'esdevenir del barraquisme transcorre en paral·lel a altres fenòmens com ara la delinqüència, la droga o la criminalitat. Altra-

ment, seria bo no deixar enrere les incisives campanyes de reclutament que moltes organitzacions religioses -islàmiques, evangèliques, etc.- i/o agrupacions polítiques -el moviment nacionalista Shiv Sena, als suburbis de Mumbai- han fet i encara fan entorn d'aquests guetos.

Tal vegada, "intervencions policiaques" com ara la feta fa unes setmanes a Son Banya o les efectuades al poblat de la Cañada Real a Madrid han donat mostra només de la punta de l'iceberg, una punta tendent a la fusió a Occident on el fenomen esdevé gairebé residual, emperò que continua engreixant a passes de gegant a la resta del món. Just fa uns dies, en una conversa vaig escoltar que algú afirmava que les màfies són el braç de l'Estat allà on aquest no arriba. És ben cert.

Estudis fets per algunes ONG confirmen les elevades xifres de persones que pateixen patologies com ara les depressions, alcoholisme, insomni, agressivitat, etc. en aquests racons orfes de qualsevol atenció pública. De ben segur aquest no sigui un problema tan coent com l'omnipresent canvi climàtic o les amenaces nuclears coreanes, però el seu silenci no hauria d'amagar la indiferència general amb la qual continuen avançant milions de persones al món.

Aquests infants viuen en condicions precàries en un poblat de Djakarta, on el 42 per cent de la població tira endavant amb menys de dos dòlars al dia.

La teva cultura

MIQUEL ÀNGEL MARIA
miquelmaria@gmail.com

tant mà d'obra barata, bàsicament del Marroc, per a la seva explotació. El canvi del paisatge va ser tan intens que la gent va batiar la regió –municipis de Mojácar, El Ejido i altres– com el “Mar Blanco”, perquè això és el que pots veure des d'un avió: un mar immens de plàstic blanc. Va ser un creixement desordenat, caòtic. Ningú no va preveure que els jornalers, a més de treballar de sol a sol, necessitaven un lloc per a viure-hi. Les cotxeries i magatzems reconvertits en fràgils habitatges prest es van saturar, i molts no van tenir més remei que construir-se barraques.

En una ocasió, uns turistes que volien veure des de terra el famós “Mar Blanco” van quedar astorats en descobrir, al costat d'un hivernacle dotat de moderníssimes instal·lacions, un cobert miserable fet de canastres rompudes. A fora hi havia quatre homes asseguts a terra, fumant en silenci, la mirada esvaïda. Una mica més enllà, un altre home cremava plàstics vells d'hivernacles desmuntats, empudgant l'aire de fum negre i espès. Un dels turistes va diagnosticar ràpidament la situació: “és la seva cultura”.•

A finals de la dècada dels vuitantes, les hortes d'Almeria van sofrir una transformació espectacular: en molt poc temps s'hi van construir milers de metres quadrats d'hivernacles, impor-

≡ **A l'Àfrica i a l'Àsia l'èxode rural, l'elevada natalitat i l'arribada de refugiats ha convertit molts suburbis en clavegueres laberíntiques**

AIXÒ NO ÉS ÀFRICA

A Mallorca, a prop de casa, també tenim barraques El fenomen del barraquisme el coneixem bé aquí, a Mallorca. N'hi ha prou d'esmentar els casos de Son Banya (en vies de solució?) o el del poblat de Can Angeli, on malviven fins ara una seixantena de romanesos dedicats a la recollida de restes de ferralla pel carrer. La imatge superior no correspon a cap d'aquests dos exemples, va ser presa al Polígon de

Llevant, però també és prou significativa per demostrar que la nostra és una societat de contrastos, on molta gent continua vivint en construccions precàries que no reuneixen les condicions mínimes necessàries. Així vivien també les famílies, amb infants petits i gent gran, que ocupaven l'edifici (ara esbucats) del carrer Brotad, sense finestres, sense instal·lació elèctrica, sense serveis, dins una total marginalitat. •